

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Millî Komisyonu

Bilgiye Erişim ve Sürdürülebilir Kalkınma

Dr. Bahattin YALÇINKAYA
Dünya Belleği İhtisas Komitesi Üyesi

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Gündem

- **Bilgi edinme hakkı**
- **Bilginin Düzenlenmesi ve erişim**
- **Bilgiye Erişim ve Kalkınma 2016-2030**
- **UNESCO Dünya Belleği Programı ve Nitelikli Bilgiye Erişim Projeleri**

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilgi Edinme Hakkı

- Bilgi edinme hakkı, ya düşünce ve ifade özgürlüğünün uzantısı olarak düzenlenmekte ya da ayrı bir hak olarak benimsenip temel haklar kategorisine eklenmektedir.
- 100'ün üzerinde ülkede bilgi edinme hakkı veya özgürlüğü kanunlar çerçevesinde ele alınmıştır. En eskisi 1766 tarihli İsveç Basın Özgürlüğü Kanunudur.
- Enformasyon teknolojileri *Need to Know* yerine *Right to Know* kavramını ön plana çıkartmaktadır.
- Türkiye'de Bilgi Edinme Hakkı 4982 sayılı Kanunla sağlanmaktadır.

RIGHT *to* KNOW®

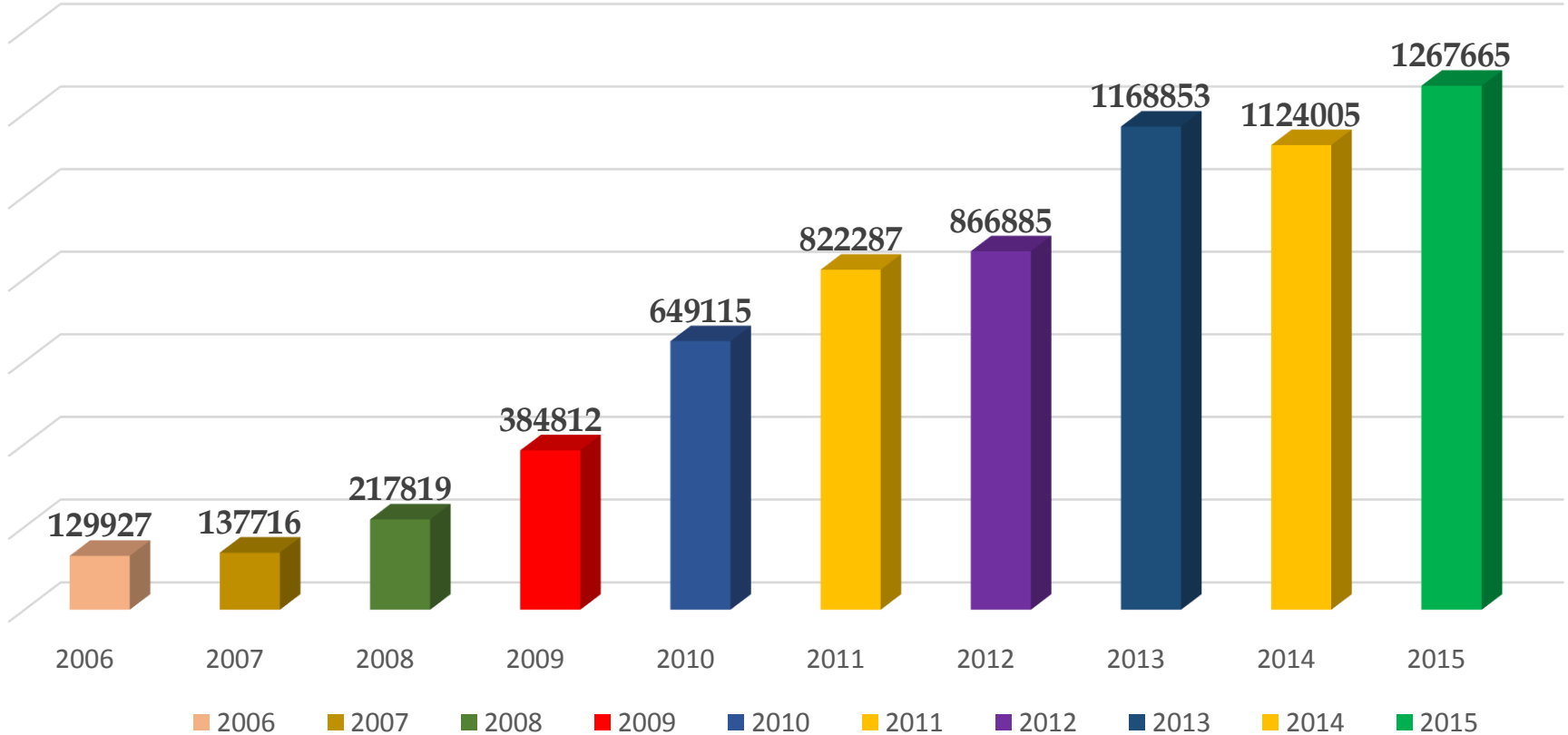

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Türkiye'de Bilgi Edinme Hakkı

Başvuru Sayısı

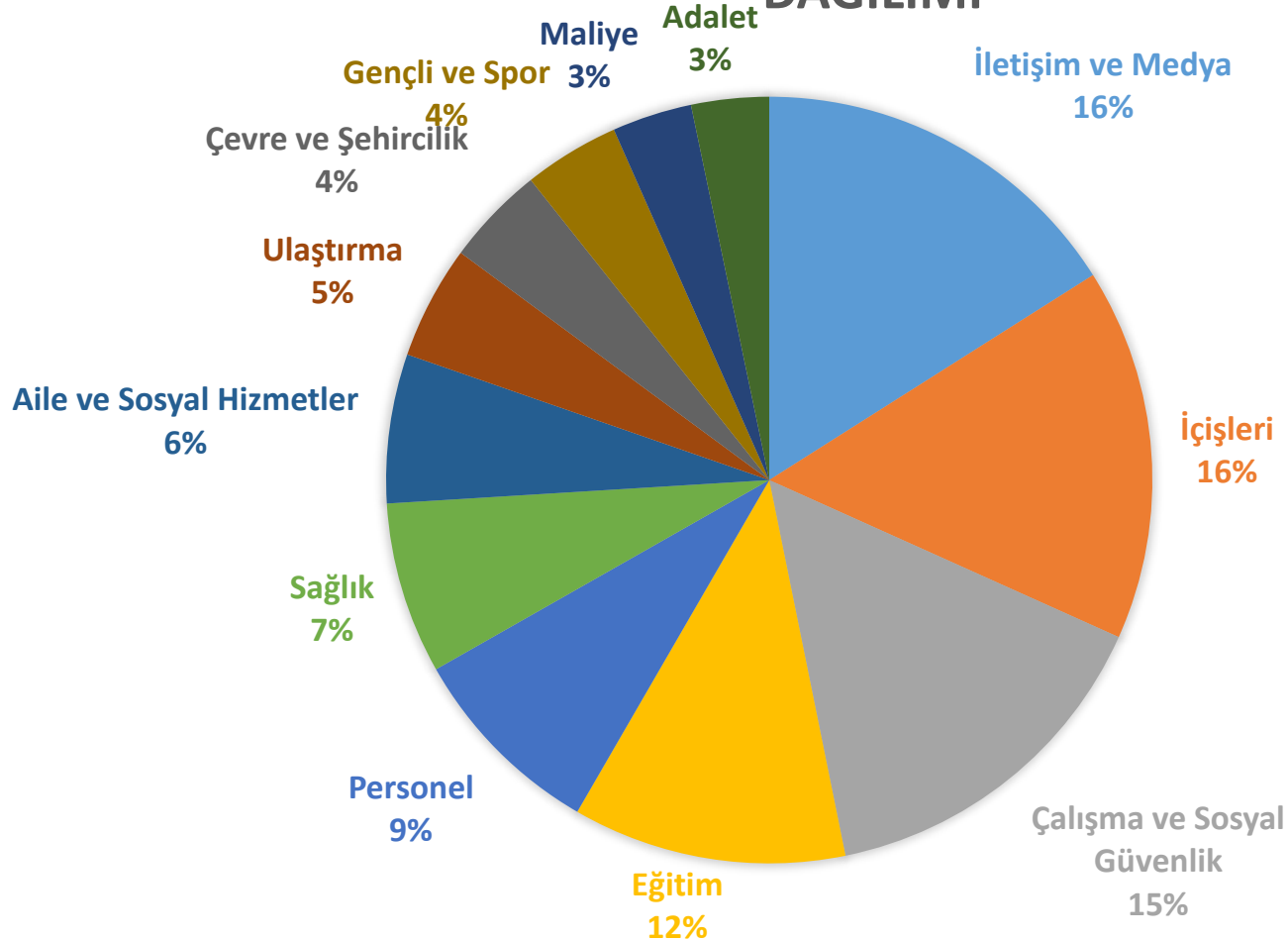

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

KONULARINA GÖRE BİLGİ EDİNME BAŞVURU SAYISININ DAĞILIMI

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilginin Yeni Yüzü

- Artan veri miktarı yeni arayışların ortaya çıkmasına yol açmıştır.
- Büyük Veri Analitiği (Big Data) gibi Endüstri 4.0 uygulamaları verinin tekrar tekrar yorumlanmasına ve endüstri için kullanımına yönelik olanaklar vermektedir.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Veri İşleme Döngüsü

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Nitelikli Bilgiye Erişim

- Nitelikli bilgiye erişim oldukça zahmetli aşamalardan geçilerek ulaşılan bir süreçtir. Özellikle elektronik ortamda nitelikli bilgiye erişim nitelikli üstveri (metadata) gerektiren bir yaklaşıma sahiptir.
- Bu anlamda nitelikli bilgileri içermesi açısından kütüphane ve arşivlerde kullanılan tanımlama standardı RDA ve ISAD-G gibi evrensel yönü olan standartlardır.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilgiye Erişim ve Kalkınma 2016-2030

• Bilgiye Erişim ve Kalkınma Konulu IFLA Lyon Deklarasyonu

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) ulaşılabilirliği sayesinde toplumun her kesiminin enformasyon ve bilgiye erişimindeki artış, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir ve insanların hayat kalitesini iyileştirmektedir.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilgiye Erişim ve Kalkınma IFLA Lyon Deklarasyonu

3. Evrensel okuryazarlık temelinde, enformasyona ve bilgiye erişimdeki artış, sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir ayağıdır. Nitelikli bilgiye ve veriye erişimdeki artış ve bunun gerçekleştirilmesi sürecinde toplumların katılımı, kaynakların daha etkili ve şeffaf dağıtımını sağlayacaktır.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilgiye Erişim ve Kalkınma IFLA Lyon Deklarasyonu

4. Kütüphaneler, arşivler, STK'lar, toplum liderleri ve medya gibi bilgi araçları, hükümetlere, kurumlara ve bireylere kalkınma için gerekli olan verileri aktarmalarında, düzenlemelerinde, yapılandırmalarında ve anlamalarında yardımcı olacak becerilere ve kaynaklara sahiptir.

d. Halkın, kültürel mirasa, resmi kayıtlara ve bilgiye, kütüphaneler, arşivler ve diğer toplum mirası kurumları aracılığıyla sürekli erişimini sağlamak ve korumak.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Bilgiye Erişim ve Kalkınma IFLA Lyon Deklarasyonu

5. Gelişmiş BİT altyapısı, iletişimi genişletmek, hizmetlerin teminini hızlandırmak, özellikle uzak bölgelere önemli bilgi akışını sağlamak için kullanılabilir.

Kütüphaneler ve diğer bilgi araçları, BİT'i ulusal politikalar ve bunların yerel uygulamaları arasındaki boşluğu kapatmak için kullanarak, kalkınmanın getirdiği faydaların toplumun her kesimine ulaşmasını sağlayabilir.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

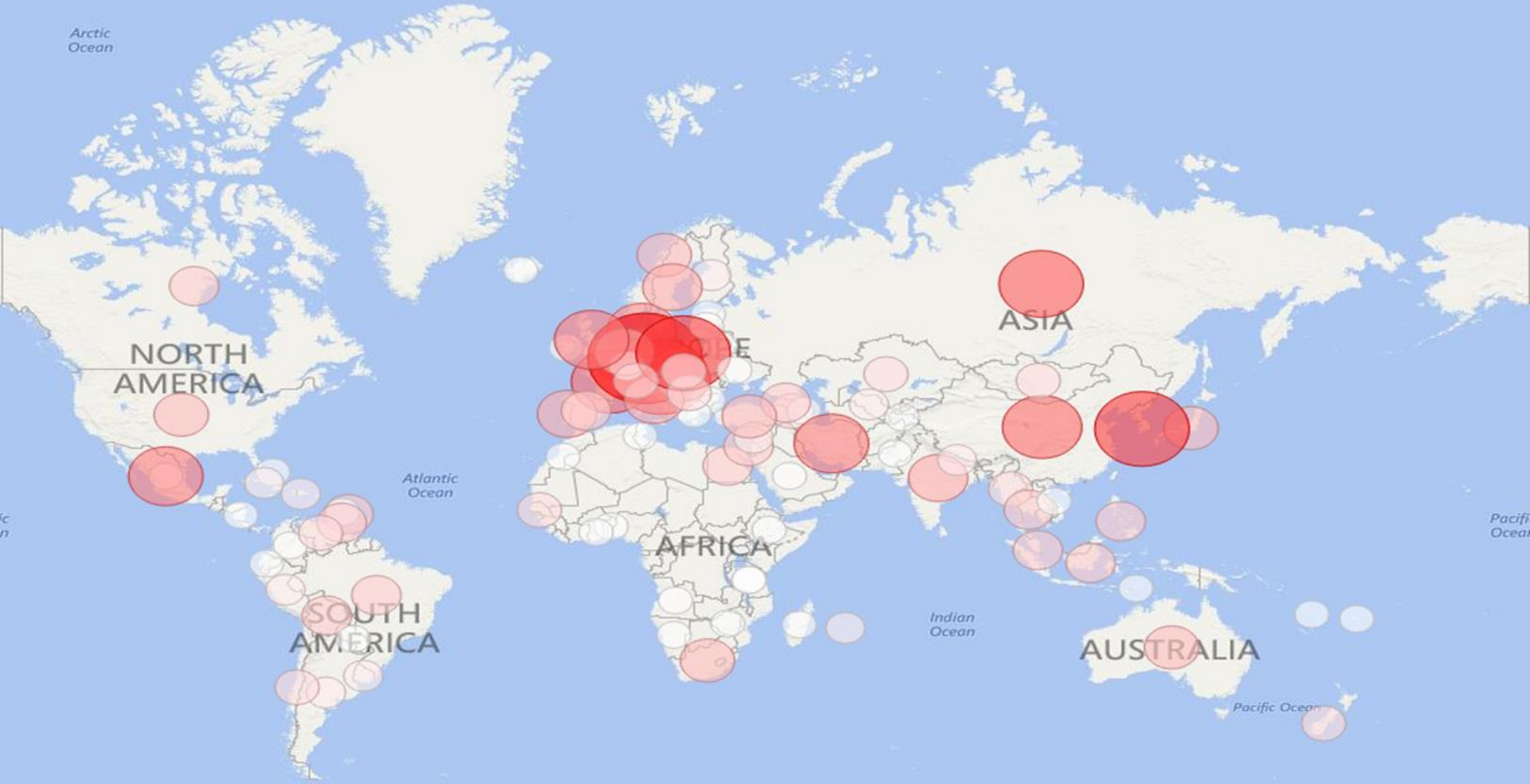
UNESCO Dünya Belleği Programı ve Nitelikli Bilgiye Erişim Projeleri

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Dünya Belleği Programı Durum Değerlendirme raporunda UNESCO'nun nitelikli bilgiye erişim ile ilgili olarak ortaya çıkan durumlar.

1. Reaktif mi? Proaktif mi?
2. Sadece geçmişteki bellek öğeleri mi korunmalı yoksa aktif bilgi ve belgelerde UNESCO belleği olarak değerlendirilmeli midir?
3. Görsel ve İşitsel bellek materyali için özel bir ihtisaslaşmaya gidilmeli mi?

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

PERSIST Projesi

Bu girişim 2012'deki UNESCO/UBC Vancouver Deklerasyonu ile inşa edilmeye başlanmıştır. Temel odaklandığı konu dijital çağda Dünya Bellek Mirasının sorunlarıdır. Bu oluşumun temel amacı kültür belleği öğelerine yönelik tüm paydaşlar tarafından uygulanması için çözümler, anlaşmalar ve politikalar önermek, ulusal ve uluslararası ortaklıkları arttırmaktır

Arşiv, Kütüphane ve Müzelerin dijital sürdürülebilirlikle ilgili sorunlarının ele alındığı projenin yürütücüsü Hollanda Milli Komisyonudur.

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

UNESCO'nun Nitelikli Bilgiye Erişim için Stratejik Ortaklıları

1-Dünya Dijital Kütüphanesi: <https://www.wdl.org/en/> adresi üzerinden kurulan ve sadece Dünya Kültür Belleğinin kayıtlı olduğu portaldır. Amerikan Kongre Kütüphanesi destek vermektedir.

WORLD DIGITAL LIBRARY Explore

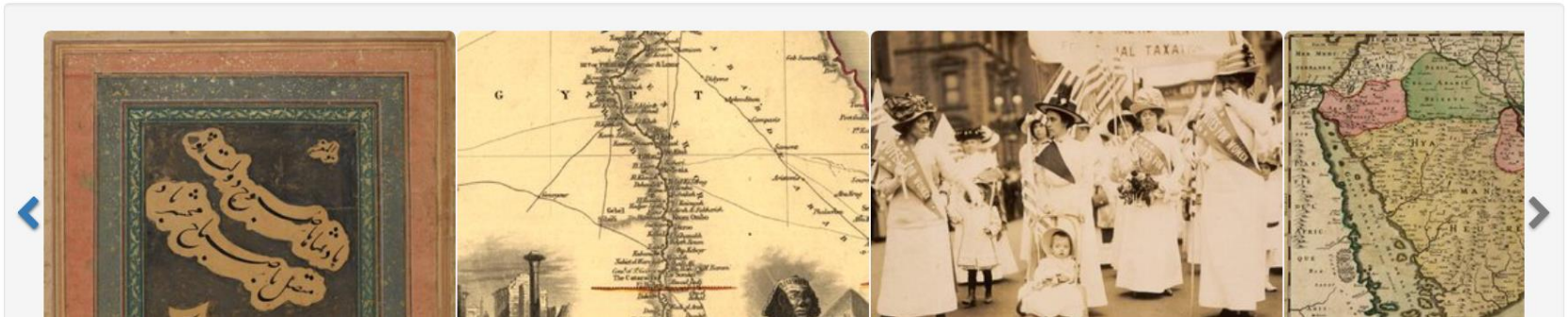
LIBRARY OF CONGRESS With the support of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Search 14,904 items about 193 countries between 8000 BCE and 2000 CE:

e.g. horses, Islamic architecture, railroads

Search

Featured Items >

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

UNESCO'nun Nitelikli Bilgiye Erişim için Stratejik Ortaklıları
2- Tehlikede Olan Arşivler Programı: <http://eap.bl.uk/> Cambridge Üniversitesi desteği ile başlatılan bir projedir. Beş milyon görüntü online erişimdedir. British Library tarafından desteklenme ve fonlanmaktadır. Bu anlam dünya belleği programına katkı sağlama arzusu vardır.

BRITISH
LIBRARY

ENDANGERED ARCHIVES Supported by Arcadia

MAIN

THREAT

ABOUT

GRANTS

COLLECTIONS

MAP

SEARCH

CONTACT

TERMS OF USE

Welcome to the Endangered Archives Programme

Unless action is taken now, much of mankind's documentary heritage may vanish - discarded as no longer of relevance or left to deteriorate beyond recovery. This website explains what the Endangered Archives Programme is, and how it can help.

FRANÇAIS

DEUTSCH

РУССКИЙ

ESPAÑOL

لعرربة

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

UNESCO'nun Nitelikli Bilgiye Erişim için Stratejik Ortaklıları

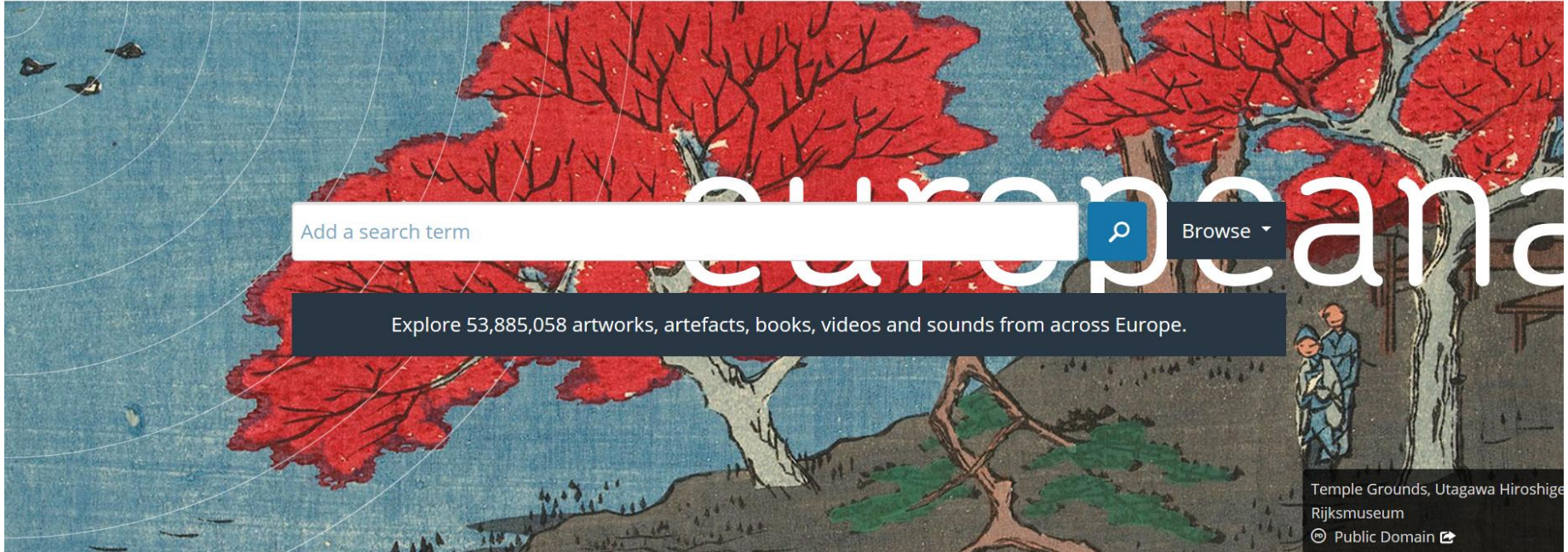
3-Europeana: <http://www.europeana.eu/portal/> Yaklaşık 50 milyon civarında malzemenin çeşitli ülkelerden derlenerek hazırlanan portaldır. Türkiye'de çalışmaları 2010-2012 yıllarında Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü organize etmiştir.

Collections ▾ Explore ▾ Exhibitions ▾ Blog ▾

OUR SITES

LANGUAGE ▾

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

UNESCO'nun Nitelikli Bilgiye Erişim için Stratejik Ortaklıları

4-Öğrenme Ortaklığı: Bu anlamda Dünya Belleği Programına katkı sağlayacağı düşünüldüğü için çeşitli perspektifler ve yapıları içerisinde barındığı ICA gibi kuruluşların desteklediği programdır. Bu oluşu mu destekleyen kuruluşlardan birisi The Long Now Vakfı 10,000 yıllık bir zaman dilimini dikkate alarak ciddi bir bellek kalıcılığı için yola çıkmıştır. Bu anlamda insanlığın mirasının bin yıllar boyunca aktarılabilirliği konusunda planlama yapan icracı bir oluşumdur.

The Long Now Foundation

Home About Projects Blog Seminars Membership Donate People Contact

Seminars About Long-term Thinking

A monthly Seminar series, hosted by Stewart Brand

watch the trailer support the series download the app

Membership: Dashboard Newsletters Clock Blog Sign in or Become a Member

The Long Now Foundation was established in 01996 to foster long-term thinking and responsibility in the framework of the next 10,000 years. [Read More...](#)

Become a Member
starting at \$8/month

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

Teşekkür ederim